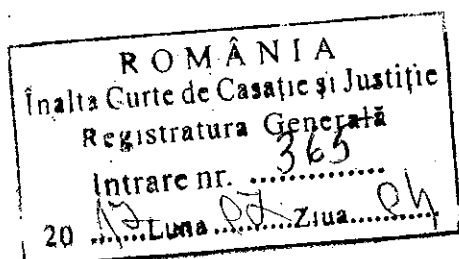

R O M Â N I A
CURTEA DE APEL CONSTANȚA

Operator de date cu caracter personal 3170
Constanța, str. Traian nr. 35C; cod poștal – 900743
Adresă e-mail: ca.constant@just.ro
Tel: 0241/606.591; Fax: 0241/616.003

Nr. 3241/33/30 iunie 2017

Către,

ÎNALTA CURTE DE CASATIE SI JUSTITIE

Doamnei Președinte - judecător dr. Iulia Cristina TARCEA

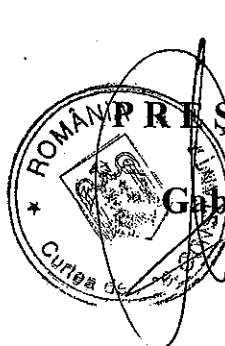
Vă facem cunoscut că prin Hotărârea nr. 8 din data de 30 iunie 2017 (art. 1) **Colegiul de conducere al Curții de Apel Constanța**, conform art. 21 pct. 2 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin H.C.S.M. nr. 1375/2015 și art. 514 Cod procedură civilă, a dispus sesizarea **Înaltei Curți de Casație și Justiție** cu un recurs în interesul legii pentru unificarea practicii judiciare cu privire la *interpretarea prevederilor art. 133 alin. 1 din Legea nr. 272/2004 și art. 107 din Noul Cod civil, în sensul de a se stabili dacă instanța competentă să soluționeze cererile având ca obiect înlocuirea plasamentului în regim de urgență cu tutela este judecătoria sau tribunalul, având în vedere că problemele de practică judiciară au fost soluționate în mod diferit de instanțe la nivelul țării.*

În conformitate cu dispozițiile art. 19 pct. 1 lit. k din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin H.C.S.M. nr. 1375/2015, cu unanimitatea voturilor exprimate de către cei 5 judecători prezenți la ședință, **Colegiul de conducere desemnează pe doamna judecător Claudia Bodean în vederea susținerii recursului în interesul legii în fața completului Înaltei Curți de Casație și Justiție.**

În consecință, vă înaintăm alăturat propunerea de promovare a recursului în interesul legii formulată de către Colegiul de conducere al Curții de Apel Constanța, având în vedere că există practică neunitară la nivelul țării, problema de drept invocată fiind soluționată în mod diferit prin hotărârile judecătorești, pe care le anexăm în xerocopie.

Alăturat, vă înaintăm și extrasul hotărârii nr. 8 din 30 iunie 2017 (art. 1) a Colegiului de conducere.

Cu deosebită considerație,

 PRESEDINTE,
Gabriel Lefter

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL CONSTANȚA

Doamnei Președinte a Înaltei Curți de Casație și Justiție,

În baza art. 514 C. proc. civ., subscrisul Colegiul de Conducere al Curții de Apel Constanța formulăm

RECURS ÎN INTERESUL LEGII

În practica judiciară s-a constatat că nu există un punct de vedere unitar asupra instanței competente din punct de vedere material să soluționeze cererile având ca obiect înlocuirea plasamentului în regim de urgență cu tutela, sens în care solicităm pronunțarea unei decizii în interesul legii:

Interpretarea prevederilor art. 133 alin. 1 din Legea nr. 272/2004 și art. 107 din Noul Cod Civil, în sensul de a se stabili dacă instanța competentă să soluționeze cererile având ca obiect înlocuirea plasamentului în regim de urgență cu tutela este judecătoria sau tribunalul.

I. Cadrul legal:

1. Art. 133 din Legea nr. 272/2004, privind protecția și promovarea drepturilor copilului:

(1) Cauzele prevăzute de prezenta lege privind stabilirea măsurilor de protecție specială sunt de competența tribunalului de la domiciliul copilului.

(2) Dacă domiciliul copilului nu este cunoscut, competența revine tribunalului în a cărui circumscripție teritorială a fost găsit copilul.

2. Art. 59 din Legea nr. 272/2004:

Măsurile de protecție specială a copilului sunt: a) plasamentul; b) plasamentul în regim de urgență; c) supravegherea specializată

3. Art. 107 din Noul Cod Civil:

Procedurile prevăzute de prezentul cod privind ocrotirea persoanei fizice sunt de competența instanței de tutelă și de familie stabilite potrivit legii, denumită în continuare instanța de tutelă.

4. Art. 119 din Noul Cod Civil:

Numirea tutorelui se face de către instanța de tutelă, în camera de consiliu, prin hotărâre definitivă.

5. Art.76 din Legea nr.76/2012 pentru punerea în aplicare a legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă:

Până la organizarea instanțelor de tutelă și familie, judecătoriile sau după caz, tribunalele ori tribunalele specializate pentru minori și familie vor îndeplini rolul de instanțe de tutelă și familie, având competența stabilită potrivit Codului civil, Codului de procedură civilă, prezentei legi, precum și reglementărilor speciale în vigoare.

6. Art. 229 din Legea nr. 71/20011, pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil:

(1) Organizarea, funcționarea și atribuțiile instanței de tutelă și de familie se stabilesc prin legea privind organizarea judiciară.

(2) Până la reglementarea prin lege a organizării și funcționării instanței de tutelă:

a) atribuțiile acesteia, prevăzute de Codul civil, sunt îndeplinite de instanțele, secțiile sau, după caz, completele specializate pentru minori și familie;

b) raportul de anchetă psihosocială prevăzut de Codul civil este efectuat de autoritatea tutelară, cu excepția anchetei prevăzute la art. 508 alin. (2), care se efectuează de direcția generală de asistență socială și protecția copilului;

c) autoritățile și instituțiile cu atribuții în domeniul protecției drepturilor copilului, respectiv a persoanei fizice continuă să exercite atribuțiile prevăzute de reglementările în vigoare la data intrării în vigoare a Codului civil, cu excepția celor date în competența instanței de tutelă.

(3) Până la data intrării în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), atribuțiile instanței de tutelă referitoare la exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului sau ale interzisului judecătoresc ori, după caz, cu privire la supravegherea modului în care tutorele administrează bunurile acestuia revin autorității tutelare.

(3¹) Până la intrarea în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), măsura plasamentului, a plasamentului în regim de urgență și a supravegherii specializate se stabilesc și se monitorizează potrivit art. 58 - 70 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările ulterioare.

(3²) Până la intrarea în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), numirea curatorului special care îl asistă sau îl reprezintă pe minor la încheierea actelor de dispoziție sau la dezbaterile procedurii succesorale se face, de îndată, de autoritatea tutelară, la cererea notarului public, în acest din urmă caz nefiind necesară validarea sau confirmarea de către instanță.

(3³) Dispozițiile alin. (3²) se aplică în mod corespunzător și în cazul numirii curatorului special prevăzut la art. 167 din Codul civil.

(4) Cererile în curs de soluționare la data intrării în vigoare a Codului civil rămân să fie soluționate de instanțele judecătorești sau, după caz, de autoritățile administrative competente potrivit legii în vigoare la data sesizării lor.

7. Art. 94 din Noul Cod de procedură civilă:

Judecătoriile judecă:

1. în primă instanță, următoarele cereri al căror obiect este evaluabil sau, după caz, neevaluabil în bani:

a) cererile date de Codul civil în competența instanței de tutelă și de familie, în afară de cazurile în care prin lege se prevede în mod expres altfel.

II. Prezentarea problemelor de drept:

Instanțele civile au fost sesizate cu acțiuni, prin care Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului a solicitat înlocuirea măsurii plasamentului în regim de urgență cu măsura de protecție alternativă – tutela, pentru minori.

S-a constatat că instanțele au interpretat diferit prevederile legale citate la punctul I cu privire la competența materială în soluționarea acestor acțiuni.

Unele instanțe au apreciat că Judecătoria este instanța competentă material, dispunând declinarea competenței către aceasta (în cazul Tribunalelor) ori constatându-și competența la primul termen de judecată (în cazul Judecătoriilor).

S-a reținut că, în speță, este incidentă ipoteza prevăzută de alin.3 al art. 70 din Legea nr. 272/2004 când D.G.A.S.P.C. solicită înlocuirea plasamentului în regim de urgență cu tutela, ceea ce conduce la concluzia că, instanța este sesizată cu un singur capăt de cerere, fiind chemată să analizeze condițiile legale de instituire a tutelei, nu pe cele privitoare la plasament.

Alte instanțe au considerat că Tribunalul este competent material să judece în primă instanță aceste acțiuni, reținându-se că potrivit prevederilor art. 62 alin.1 din Legea nr. 272/2004, plasamentul copilului în regim de urgență este o măsură de protecție specială, fiind aplicabil art. 133 din Legea nr. 272/2004, privind protecția și promovarea drepturilor copilului, potrivit căruia cauzele privind stabilirea măsurilor de protecție specială sunt de competența tribunalului de la domiciliul copilului.

III. Orientările jurisprudențiale divergente:

Interpretarea prevederilor art. 133 alin. 1 din Legea nr. 272/2004 și art. 107 din Noul Cod Civil, respectiv dacă instanța competentă să soluționeze cererile având ca obiect înlocuirea plasamentului în regim de urgență cu tutela este judecătoria sau tribunalul.

I. Într-o primă opinie, s-a apreciat că Judecătoria este instanța competentă material să soluționeze astfel de cereri

I.1. În unele cauze, s-a dispus declinarea competenței către Judecătorie (în cazul Tribunalelor):

a) Tribunalul Constanța, s. civ. nr. 2229/19.09.2016:

„În speță, suntem în ipoteza prevăzută de alin.3 al art. 70 din Legea nr. 272/2004 când D.G.A.S.P.C. solicită înlocuirea plasamentului în regim de urgență cu tutela, ceea ce conduce la concluzia că, instanța este sesizată cu un singur capăt de cerere, fiind chemată să analizeze condițiile legale de instituire a tutelei, nu pe cele privitoare la plasament.

Conform art. 94 alin. 1 C.pr.civ., „Judecătoriile judecă: 1. în primă instanță, următoarele cereri al căror obiect este evaluabil sau, după caz, neevaluabil în bani: a) cererile date de Codul civil în competența instanței de tutelă și de familie, în afară de cazurile în care prin lege se prevede în mod expres altfel;”

Art.76 din Legea nr.76/2012 pentru punerea în aplicare a legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă stabilește că „Până la organizarea instanțelor de tutelă și familie, judecătoriile sau după caz, tribunalele ori tribunalele specializate pentru minori și familie vor

îndeplini rolul de instanțe de tutelă și familie, având competența stabilită potrivit Codului civil, Codului de procedură civilă, prezentei legi, precum și reglementărilor speciale în vigoare.

De asemenea, în conformitate cu dispozițiile art.119 C.civ., numirea tutorelui se face de către *instanța de tutelă*, în camera de consiliu, prin hotărâre definitivă.

Din coroborarea acestor prevederi legale rezultă așadar, că judecătoria, ca instanță de tutelă, este competentă să soluționeze în primă instanță cererile privitoare la instituirea tutelei.”

b) Tribunalul Constanța, s. civ. nr. 3088/15.12.2016:

„În speță, suntem în ipoteza prevăzută de alin.3 al art. 70 din Legea nr. 272/2004 când Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Constanța solicită înlocuirea plasamentului în regim de urgență cu tutela, ceea ce conduce la concluzia că, instanța este sesizată cu un singur capăt de cerere, fiind chemată să analizeze condițiile legale de instituire a tutelei, nu pe cele privitoare la plasament.

Conform art. 94 alin. 1 din noul Cod de procedură civilă, *judecătoriile judecă: 1. în primă instanță, următoarele cereri al căror obiect este evaluabil sau, după caz, neevaluabil în bani: a) cererile date de Codul civil în competența instanței de tutelă și de familie, în afară de cazurile în care prin lege se prevede în mod expres altfel.*

Art.76 din Legea nr.76/2012 pentru punerea în aplicare a legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă stabilește că *până la organizarea instanțelor de tutelă și familie, judecătoriile sau după caz, tribunalele ori tribunalele specializate pentru minori și familie vor îndeplini rolul de instanțe de tutelă și familie, având competența stabilită potrivit Codului civil, Codului de procedură civilă, prezentei legi, precum și reglementărilor speciale în vigoare.*

De asemenea, în conformitate cu dispozițiile art.119 Codul Civil, *numirea tutorelui se face de către instanța de tutelă, în camera de consiliu, prin hotărâre definitivă.*

Din coroborarea acestor prevederi legale rezultă așadar, că judecătoria, ca instanță de tutelă, este competentă să soluționeze în primă instanță cererile privitoare la instituirea tutelei.”

c) Tribunalul Argeș, s. civ. nr. 485/14.12.2012:

„La termenul de judecată din 14.12.2012 s-a dispus disjungerea cererii având ca obiect tutela minorului și constituirea unui dosar separat în care tribunalul a înțeles să invoce excepția necompetenței materiale , excepție pe care instanța o găsește ca fiind fondată pentru următoarele considerente de fapt și de drept :

Potrivit art. 107 Noul cod civil procedurile prevăzute de prezentul cod privind ocrotirea persoanei fizice sunt de competența instanței de tutelă și de familie stabilite potrivit legii ,care este denumită ca fiind instanță de tutelă, iar potrivit art. 106 din același act normativ ocrotirea minorului se realizează prin părinți , prin instituirea tutelei , prin darea în plasament sau , după caz, prin alte măsuri de protecție specială anume prevăzute de lege.

Având în vedere că instanța a fost investită cu o cerere având ca obiect tutelă precum și cu o altă cerere ce privește o măsură de ocrotire a minorului ,respectiv darea în plasament pe care Legea 272/2004 o stabilește ca fiind de competența în primă instanță a tribunalului , iar cele două măsuri de corotire sunt distincte neputând opera o prorogare legală de competență în cazul tutelei ce se soluționează de către instanța de tutelă care este judecătoria de la domiciliul copilului .

6

Tribunalul reține că potrivit art.229 din de Legea de aplicare a codului civil nr. 71/2011, organizarea, funcționarea și atribuțiile instanței de tutelă și de familie se stabilesc prin legea privind organizarea judiciară, iar până la reglementarea prin lege a organizării și funcționării instanței de tutelă:

a) atribuțiile acesteia, prevăzute de Codul civil, sunt îndeplinite de instanțele, secțiile sau, după caz, completele specializate pentru minori și familie;

b) raportul de anchetă psihosocială prevăzut de Codul civil este efectuat de autoritatea tutelară, cu excepția anchetei prevăzute la art. 508 alin. (2), care se efectuează de direcția generală de asistență socială și protecția copilului;

c) autoritățile și instituțiile cu atribuții în domeniul protecției drepturilor copilului, respectiv a persoanei fizice continuă să exercite atribuțiile prevăzute de reglementările în vigoare la data intrării în vigoare a Codului civil, cu excepția celor date în competența instanței de tutelă.

(4) Cererile în curs de soluționare la data intrării în vigoare a Codului civil rămân să fie soluționate de instanțele judecătorești sau, după caz, de autoritățile administrative competente potrivit legii în vigoare la data sesizării lor.

Potrivit art. 229 ind. 1 din Legea 71/2001, dacă legea nu prevede altfel, cererile privind ocrotirea persoanei fizice date de Codul civil în competența instanței de tutelă și de familie se soluționează de instanța în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau reședința persoana ocrotită, iar în cazul cererilor privind autorizarea de către instanța de tutelă și de familie a încheierii unor acte juridice, când actul juridic a cărui autorizare se solicită privește un imobil, este de asemenea competentă și instanța în a cărei circumscripție teritorială este situat imobilul. În acest caz, instanța de tutelă care a pronunțat hotărârea va comunica de îndată o copie a acesteia instanței de tutelă în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau reședința cel ocrotit.

Având în vedere disp.art. 159 ind. 1 C.por.vi. și art. 159 pct. 2 C.pr.civ. se va admite excepția necompetenței materiale a tribunalului și se va declina competența de soluționare a cererii având ca obiect tutelă, în favoarea Judecatoriei Pitesti.”

I.2. În alte cazuri, Judecătoriile au soluționat aceste acțiuni, reținându-și competența în acest sens:

a) Judecătoria Brăila, s. civ. nr. 2206/11.04.2016

b) Judecătoria Constanța, s. civ. nr. 2644/9.03.2017

c) Judecătoria Însurăței, s. civ. nr. 1415/5.08.2015

I. 3. În alte cauze, sesizate fiind cu un conflict de competență în acest sens, Curțile de Apel au stabilit competența în favoarea Judecatoriei:

a) Curtea de Apel Galați, s. civ. nr. 42/F/1.04.2015:

„Obiectul cererii de chemare în judecată este de înlocuire a măsurii plasamentului în regim de urgență, cu tutela la asistentul maternal.

Temeiul legal al acțiunii este dat de art. 60 alin.1 lit. a, art. 68 alin.2, art. 70 alin.3 din Legea nr. 272/2004 și art. 110 C.civ.

Potrivit art. 70 alin. 1,3 din Legea nr. 272/2004 „În situația plasamentului în regim de urgență dispus de către directorul direcției generale de asistență socială și protecția copilului, aceasta este obligată să sesizeze instanța judecătorească în termen de 5 zile de la data la care a dispus această măsură. Instanța judecătorească va analiza motivele care au stat la baza măsurii adoptate de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului și va dispune încetarea plasamentului în regim de urgență și, după caz, reintegrarea copilului în familia sa, înlocuirea plasamentului în regim de urgență cu tutela sau cu măsura plasamentului. Instanța se va pronunța, totodată, cu privire la exercitarea drepturilor părintești”.

În speță, suntem în ipoteza prevăzută de alin.3 al art. 70 din Legea nr. 272/2004 când DGASPC Brăila solicită înlocuirea plasamentului în regim de urgență cu tutela, ceea ce ne arată că măsura disjungerii dispusă de Judecătoria Brăila e în afara cadrului legal. Nu era sesizată cu 2 capete de cerere, ci de unul prev. de art. 70 alin.3 din Legea nr. 272/2004.

Cu privire la competența de soluționare a acestei cereri, art. 133 din Legea nr. 272/2004, prevede că toate cauzele privind stabilirea măsurilor de protecție specială sunt de competența tribunalului de la domiciliul copilului.

Or, măsurile de protecție specială sunt expres menționate în art. 59 din Legea nr.272/2004 și anume: plasamentul în regim de urgență și supraveghere specializată.

Cum în speță nu se discută de o astfel de măsură de protecție specială, în baza art. 94 pct. 1 lit. a C.pr.civ. urmează să se stabilească competența de soluționare a prezentei cereri în favoarea Judecătoriei Brăila.”

b) Curtea de Apel Cluj, s. civ. nr. 126/F/8.12.2014:

„Astfel, prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Judecătoriei Cluj-Napoca la data de 1.09.2014, reclamanta M _____ I _____ P _____ a solicitat, în calitate de matusa a minorului R _____ I _____ M _____ C _____, tutela minorului și încetarea măsurii de protecție specială de plasament care s-a instituit prin Sentința Civilă nr.263/2010 la Centrul de primire a copilului în regim de urgență “Gavroche”. Cererea nu a fost întemeiată în drept.

În ședința publică din 11.11.2014, tribunalul, în temeiul art.99 C.pr.civ., a apreciat că în prezenta cauză este vorba de două capete de cerere principale, sens în care a disjuns cererea privind tutela minorului, de cererea privind încetarea plasamentului, urmând a se forma un dosar nou în ceea ce privește cererea privind încetarea plasamentului.

Conform art. 94 alin. 1 C.pr.civ., „Judecătoriile judecă: 1. în primă instanță, următoarele cereri al căror obiect este evaluabil sau, după caz, neevaluabil în bani: a) cererile date de Codul civil în competența *instanței de tutelă și de familie*, în afară de cazurile în care prin lege se prevede în mod expres altfel;”

Art.76 din Legea nr.76/2012 pentru punerea în aplicare a legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă stabilește că „Până la organizarea instanțelor de tutelă și familie, judecătoriile sau după caz, tribunalele ori tribunalele specializate pentru minori și familie vor îndeplini rolul de instanțe de tutelă și familie, având competența stabilită potrivit Codului civil, Codului de procedură civilă, prezentei legi, precum și reglementărilor speciale în vigoare.

De asemenea, în conformitate cu dispozițiile art.119 C.civ., numirea tutorelui se face de către *instanța de tutelă*, în camera de consiliu, prin hotărâre definitivă.

Din coroborarea acestor prevederi legale rezultă așadar, că judecătoria, ca instanță de tutelă, este competentă să soluționeze în primă instanță cererile privitoare la instituirea tutelei.

7

Este adevărat că art. 133 alin. 1 din Legea nr. 272/2004 cuprins în Cap. X intitulat „Reguli speciale de procedură” stabilește următoarele: “Cauzele prevăzute de prezenta lege privind stabilirea măsurilor de protecție specială sunt de competența tribunalului de la domiciliul copilului”.

În opinia Curții, norma juridică de competență materială mai sus arătată este de strictă interpretare și se referă doar la cauzele privind stabilirea măsurilor de protecție specială prevăzute de lege care sunt de competența tribunalului de la domiciliul copilului.

În condițiile în care măsurile de protecție specială a copilului sunt expres și limitativ prevăzute la art. 59 din Legea nr. 272/2004 ca fiind: a) plasamentul; b) plasamentul în regim de urgență; c) supravegherea specializată, iar tribunalul a disjuns cele două cereri principale ale reclamantei și a constatat propria sa competență materială cu privire la încetarea măsurii de protecție specială a plasamentului minorului, cererea privind instituirea tutelei pe seama reclamantei nu se circumscrie cazurilor la care face referire art. 59, pentru a atrage competența tribunalului prevăzută la art. 133 alin.1 din Legea nr. 272/2004.

Prin urmare, cererea reclamantei având ca obiect instituirea tutelei minorului R _____ I _____ M _____ C _____ este de competența instanței de tutelă care, în speță, este judecătoria fiind incidente dispozițiile art. 94 alin. 1 pct.1 lit. a C.pr.civ. coroborat cu cele ale art. 76 din Legea nr.76/2012 și art. 119 C.civ.

Pentru aceste considerente de fapt și de drept, Curtea, în temeiul art.135 alin.4 C.pr.civ., stabilește competența materială de soluționare a cererii formulată de reclamanta M _____ I _____ în contradictoriu cu DIRECȚIA GENERALĂ DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ ȘI PROTECȚIA COPILULUI CLUJ, în favoarea Judecătoriei Cluj Napoca.”

c) Curtea de Apel Alba Iulia, s. civ. nr. 78/29.06.2016:

“Astfel, prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Judecătoriei Deva, s-a solicitat instituirea tutelei pentru minora [...] la bunica paternă [...].

În drept, au fost invocate dispozițiile art.254 alin.1 și 2 și art.261 alin.2 Cpc.

Conform art. 94 alin. 1 C.pr.civ., „Judecătoriile judecă: 1. în primă instanță, următoarele cereri al căror obiect este evaluabil sau, după caz, neevaluabil în bani: a) cererile date de Codul civil în competența instanței de tutelă și de familie, în afară de cazurile în care prin lege se prevede în mod expres altfel”

Art.76 din Legea nr.76/2012 pentru punerea în aplicare a legii nr.134/2010 privind codul de procedură civilă stabilește că „Până la organizarea instanțelor de tutelă și familie., judecătoriile sau după caz, tribunalele ori tribunalele specializate pentru minori și familie vor îndeplini rolul de instanțe de tutelă și familie, având competența stabilită potrivit Codului civil, Codului de procedură civilă, prezentei legi, precum și reglementărilor speciale în vigoare.

De asemenea, în conformitate cu dispozițiile art.119 C.civ., numirea tutorelui se face de către instanța de tutelă, în camera de consiliu, prin hotărâre definitivă.

Din coroborarea acestor prevederi legale rezultă așadar, că judecătoria, ca instanță de tutelă, este competentă să soluționeze în primă instanță cererile privitoare la instituirea tutelei.

Este adevărat că art. 133 alin. 1 din Legea nr. 272/2004 cuprins în Cap. X intitulat „Reguli speciale de procedură” stabilește următoarele: “Cauzele prevăzute de prezenta lege privind stabilirea măsurilor de protecție specială sunt de competența tribunalului de la domiciliul copilului”.

În opinia Curții, norma juridică de competență materială mai sus arătată este de strictă interpretare și se referă doar la cauzele privind stabilirea măsurilor de protecție specială prevăzute de lege care sunt de competența tribunalului de la domiciliul copilului.

(continuarea sentinței civile nr. 78/2016 pronunțată în dosar civil nr. 897/221/2016/a1)

În condițiile în care măsurile de protecție specială a copilului sunt expres și limitativ prevăzute la art. 59 din Legea nr. 272/2004 ca fiind: a) plasamentul; b) plasamentul în regim de urgență; c) supravegherea specializată, cererea privind instituirea tutelei nu se circumscrie cazurilor la care face referire art. 59, pentru a atrage competența tribunalului prevăzută la art. 133 alin.1 din Legea nr. 272/2004.

Prin urmare, cererea având ca obiect instituirea tutelei este de competența instanței de tutelă care, în speță, este judecătoria fiind incidente dispozițiile art. 94 alin. 1 pct.1 lit. a C.pr.civ. coroborat cu cele ale art. 76 din Legea nr.76/2012 și art. 119 C.civ.

Pentru aceste considerente de fapt și de drept, Curtea, în temeiul art.135 alin.4 C.pr.civ., stabilește competența materială de soluționare a cererii formulată de petenta DIRECTIA GENERALA DE ASISTENTA SOCIALĂ ȘI PROTECTIA COPILULUI HUNEDOARA în contradictoriu cu intimatele [...], având ca obiect instituirea tutelă, în favoarea Judecătoriei Deva."

d) Curtea de Apel București, s. civ. nr. 16 F/8.02.2017:

„Reclamanta Direcția Generală de Asistență Socială și protecția Copilului a sesizat instanța de judecată cu o cerere prin care, în temeiul dispozițiilor Legii nr. 272/2004, a solicitat ca măsura plasamentului de urgență dispusă în ce îl privește pe minorul C _____ D _____ M _____ prin Dispoziția nr. 107/21.04.2016 a Directorului Executiv al DGASPC I _____ să fie înlocuită cu măsura tutelei, urmând a fi numiți tutori ai minorului bunicii paterni ai acestuia, G _____ S _____ și G _____ A _____.

Cu privire la tutelă, Curtea reține că dispozițiile art. 44 alin. 2 din Legea nr. 272/2004 enumeră, ca având caracterul de măsuri de protecție alternativă, alături de această măsură, adopția și măsurile de protecție specială, acestea din urmă fiind prevăzute de același act normativ (plasamentul, plasamentul în regim de urgență și supravegherea specializată – art.59).

Modalitatea în care se solicită și se instituie tutela nu a mai primit o reglementare expresă prin dispozițiile Legii nr. 272/2004, fiind astfel incidente normele generale din Codul civil (art. 110 și următoarele). De remarcat, totodată, că potrivit dispozițiilor art. 45 din Legea nr. 272/2004, *tutela se instituie conform legii de către instanța judecătorească în a cărei circumscripție teritorială domiciliază sau a fost găsit copilul*. Ca atare, legiuitorul nefăcând vreo mențiune cu privire la instanța competentă material să soluționeze cererea de instituire a tutelei, competența revine instanței de drept comun, respectiv judecătoria de la domiciliul minorului. Această concluzie este determinată, totodată, de împrejurarea că același act normativ prevede o competență specială numai în cazul măsurilor de protecție specială, enumerate de art. 59, respectiv cea a tribunalului de la domiciliul minorului (art. 133 alin. 1).

De altfel, această interpretare a Legii nr. 272/2004 sub aspectul competenței de soluționare a cauzelor având ca obiect instituirea tutelei, a fost stabilită și de Înalta Curte de Casație și Justiție prin decizia nr. III/15.01.2007 pronunțată în soluționarea unui recurs în interesul legii, decizie publicată în Monitorul Oficial nr. 732/30.10.2007.

Observă, totodată, Curtea că o concluzie de natura celei expuse anterior se întemeiază inclusiv pe argumente legate de scopul concret urmărit de reclamantă prin promovarea cererii de chemare în judecată. Or, sub acest aspect trebuie reținut că în mod cert scopul este

8

instituirea măsurii de protecție alternativă a tutelei minorului, chestiune pe care instanța sesizată este chemată să o soluționeze, fiind fără relevanță în acest demers că în ce îl privește pe minor este deja dispusă o măsură de protecție specială, diferită ca natură de cea a tutelei și cu privire la care chiar reclamanta apreciază că trebuie înlocuită cu cea a tutelei.

Ca atare, în raport de cele arătate, în temeiul dispozițiilor art. 135 alin. 1 și 4 C.pr.civ., Curtea va stabili, în soluționarea conflictului de competență, că Judecătoria Sectorului _ București este instanța competentă material să judece cauza.”

e) Curtea de Apel București, s. civ. nr. 30 F/2.03.2017:

„Curtea are în vedere la soluționarea acestei cereri decizia în interesul legii nr. 3 din 15 ianuarie 2007 a ÎCCJ, dată în aplicarea dispozițiilor art. 124 alin. 1 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, în forma în vigoare la acea dată, prin care s-a stabilit; „Competența de soluționare, în primă instanță, a cererilor privind măsura de protecție alternativă a tutelei copilului revine judecătoriei”.

Această decizie în interesul legii a fost dată tocmai pentru că în practica instanțelor judecătorești, s-a constatat că nu există un punct de vedere unitar cu privire la instanța competentă să soluționeze, în primă instanță, cererile privind măsura de protecție alternativă a tutelei copilului minor.

Astfel, s-au avut în vedere dispozițiile art. 124 alin. (1) din Legea nr. 274/2004, potrivit căroră tribunalul are competență generală de a soluționa în primă instanță cererile de stabilire a tuturor măsurilor de protecție a copilului reglementate de această lege, temei de drept care este în vigoare și la această dată însă reglementarea se regăsește, după renumerotare, în urma republicării, la art. 133 din acest act normativ.

Curtea are în vedere și dispozițiile noi din Noul Cod de procedură civilă, respectiv art. 94 alin. 1 pct. 1 lit. a care dispun în sensul că cererile date de Codul civil în competența instanței de tutelă și de familie, în afară de cazurile în care prin lege se prevede în mod expres altfel.

Mergând pe raționamentul deciziei în interesul legii, Curtea reține dispozițiile art. 133 alin. 1 din Legea nr. 272/2004, (art. 124 din același act normativ la nivelul anului 2007) potrivit cu care: „Cauzele prevăzute de prezenta lege privind stabilirea măsurilor de protecție specială sunt de competența tribunalului de la domiciliul copilului”, respectiv alin. 2 al aceluiași articol: „Dacă domiciliul copilului nu este cunoscut, competența revine tribunalului în a cărui circumscripție teritorială a fost găsit copilul”.

Dispozițiile mai sus-menționate converg către concluzia că numai pentru cauzele care se regăsesc în cuprinsul normelor de reglementare din Legea nr. 272/2004 și care au ca obiect adoptarea unor măsuri speciale de protecție a copilului s-a prevăzut competența de soluționare a tribunalului de la domiciliul copilului și, respectiv, a celui în a cărui circumscripție teritorială a fost găsit copilul.

O atare competență este de ordine publică și impune verificarea cu prioritate dacă și cererile privind măsura de protecție alternativă a tutelei copilului fac parte din măsurile de protecție specială reglementate prin dispozițiile Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.

Or, din examinarea prevederilor Legii nr. 272/2004 se constată că, între măsurile de protecție specială a copilului, reglementate prin această lege, nu se regăsește și aceea a tutelei copilului, aceasta fiind prevăzută de normele de drept comun înscrise în art. 110 și urmat. Noul Cod civil.

Astfel, Curtea are în vedere că prin art. 59 din Legea nr.272/2004 (art.55 în reglementarea anterioară) se prevede că „măsurile de protecție specială a copilului”, la care se

referă această lege, sunt: plasamentul, plasamentul în regim de urgență și supravegherea specializată.

Mai mult, acest act normativ reglementează în continuare persoana care poate beneficia de măsurile de protecție specială enunțate, modalitatea concretă de realizare a fiecăreia, precum și alte forme de asigurare a protecției copilului. Se constată, astfel, că dispozițiile Legii nr. 272/2004 nu conțin nicio referire la măsura de protecție alternativă a tutelei copilului.

Ca urmare, din moment ce reglementarea specială de competență dată prin Legea nr. 272/2004 nu se referă și la măsura de protecție alternativă a tutelei copilului, se impune să fie considerate de competența tribunalului de la domiciliul copilului și, respectiv, a tribunalului în a cărui circumscripție teritorială a fost găsit copilul, în accepțiunea prevederilor art. 133 din această lege, în forma actuală, numai acele cauze care privesc măsurile de protecție specială a copilului strict determinate în cuprinsul art. 59 din Legea nr. 272/2004.

În concluzie, competența materială de soluționare, în primă instanță, a cererilor privind măsura de protecție alternativă a tutelei copilului nu poate fi decât aceea din dreptul comun, care potrivit Noului Cod de procedură civilă, respectiv art. 94 alin. 1 pct. 1 lit. a, revine judecătoriei.

În consecință, în raport de cele mai sus enunțate, în baza art. 135 alin. 4 din Noul Cod de procedură civilă, Curtea stabilește competența de soluționare a cauzei în favoarea Judecătoriei Sectorului 2 București.”

II. Într-o a doua opinie, s-a considerat că Tribunalul este instanța competentă material să soluționeze astfel de cereri

II.1. În unele cauze, s-a dispus declinarea competenței către Tribunal (în cazul Judecătoriilor):

a) Judecătoria Sectorului 2, București, s. civ. nr. 1852/20.02.2017:

„Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Judecătoriei Sectorului 2 București, la data de 06.02.2017, sub numărul 2690/300/2017, reclamanta Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 2 a solicitat instanței instituirea tutelei pentru minorii [...] și numirea ca tutore a dnei. [...].

În motivarea cererii, petenta a arătat că începând cu anul 2006, minorii sunt îngrijiți de către persoana propusă a fi tutore, fiind realizată o anchetă socială la domiciliul acesteia.

În continuare, petenta a învederat instanței faptul că, la data de 29.12.2016, prin dispoziția Directorului General al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 2 s-a stabilit măsura plasamentului în regim de urgență pentru cei doi minori, la domiciliul dnei. [...].

În drept, petenta a invocat dispozițiile art. 44, art. 45 și art. 70 alin. 3 din Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului rep. și art 110 Cod civil

Sub aspectul probatoriului, petenta solicitat încuviințarea și administrarea probei cu înscrisuri.

La primul termen de judecată, instanța a invocat din oficiu excepția necompetenței materiale a Judecătoriei Sectorului 2 București.

Analizând cu prioritate excepția necompetenței materiale, instanța reține în fapt și în drept următoarele:

Potrivit art. 131 din Codul de Procedură civilă, la primul termen de judecată, judecătorul este obligat să stabilească dacă instanța sesizată este competentă general, material și teritorial să judece pricina.

Conform art. 129 alin.2 pct. 2 Cod procedură civilă, necompetența instanței de judecată este de ordine publică în cazul încălcării competenței materiale, când procesul este de competența unei alte instanțe de alt grad.

În speță, prin Dispoziția nr. 4049/29.12.2016 (fila 6) și Dispoziția nr. 4050/29.12.2016 (fila 8), Directorului General al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 2 a dispus stabilirea măsurii de plasament în regim de urgență pentru minorii [...].

Potrivit art. 70 alin. 3 din Legea nr. 272/2004 protecția și promovarea drepturilor copilului: "Instanța judecătorească va analiza motivele care au stat la baza măsurii adoptate de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului și va dispune încetarea plasamentului în regim de urgență și, după caz, reintegrarea copilului în familia sa, înlocuirea plasamentului în regim de urgență cu tutela sau cu măsura plasamentului. Instanța se va pronunța, totodată, cu privire la exercitarea drepturilor părintești."

De asemenea, potrivit art. 133 alin. 1 din actul normativ menționat mai sus: "Cauzele prevăzute de prezenta lege privind stabilirea măsurilor de protecție specială sunt de competența tribunalului de la domiciliul copilului."

Pentru aceste considerente, văzând și prevederile art. 132 alin.3 Cod procedură civilă, instanța va admite excepția necompetenței materiale invocată din oficiu și va declina competența de soluționare a cauzei în favoarea Tribunalului București."

b) Judecătoria Iași, s. civ. nr. 3716/13.03.2015:

„Din conținutul cererii formulate de petentă rezultă că obiectul prezentei cereri este înlocuirea plasamentului de urgență cu o altă măsură de protecție a minorului. Temeiul de drept indicat de petentă este art 70 din legea 272/2004 republicată.

Instanța notează că instituirea măsurilor de protecție specială din cele prevăzute de Legea nr. 272/2004 sunt date în competența tribunalului, judecătoria fiind competentă în temeiul art 94 cpt 1 lit a din Codul de procedură civilă să soluționeze doar *cererile date de Codul civil în competența instanței de tutelă și familie, în afară de cazurile expres prevăzute de lege.*

Față de aceste aspecte de fapt și de drept, instanța urmează să admită excepția necompetenței materiale a Judecătoriei Iași, urmând să decline competența de soluționare a cauzei în favoarea Tribunalului Iași ca instanța competentă în această materie."

II.2. În alte cazuri, Tribunalele au soluționat aceste acțiuni, reținându-și competența în acest sens:

a) Tribunalul Constanța, s. civ. nr. 2282/28.09.2016:

„Conform art. 68 al. 1 din Legea nr. 272/2004, *plasamentul copilului în regim de urgență este o măsură de protecție specială, cu caracter temporar, care se stabilește în situația copilului abuzat sau neglijat, precum și în cazul copilului găsit sau părăsit în unități sanitare.*

Art. 70 al. 3 prevede că instanța judecătorească va analiza motivele care au stat la baza măsurii adoptate de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului și va

dispune încetarea plasamentului în regim de urgență și, după caz, reintegrarea copilului în familia sa, *înlocuirea plasamentului în regim de urgență cu tutela sau cu măsura plasamentului*.

Instanța reține așadar că acțiunea prin care se solicită înlocuirea măsurii plasamentului în regim de urgență cu tutela cade sub incidența Legii speciale și este de competența de primă instanță a secției civile a tribunalului, care va aplica numai în completare dreptul comun în materie.”

b) Tribunalul Constanța, s. civ. nr. 1528/9.06.2016

c) Tribunalul Vaslui, s. civ. nr. 623/7.06.2016

d) Tribunalul Călărași, s. civ. nr. 442/18.05.2016

f) Tribunalul Ilfov, s. civ. nr. 281/8.02.2017

II. 3. În alte cauze, sesizate fiind cu un conflict de competență în acest sens, Curțile de Apel au stabilit competența în favoarea Tribunalului:

a) Curtea de Apel Constanța, s. civ. nr. 4C/20.06.2017:

„Soluționând conflictul de competență, curtea reține că cererea cu care prima instanță a fost învestită a fost întemeiată pe art. 70 alin. 3 din Legea nr. 272/2004, care prevede că „instanța judecătorească va analiza motivele care au stat la baza măsurii adoptate de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului și va dispune încetarea plasamentului în regim de urgență și, după caz, reintegrarea copilului în familia sa, înlocuirea plasamentului în regim de urgență cu tutela sau cu măsura plasamentului. Instanța se va pronunța, totodată, cu privire la exercitarea drepturilor părintești”.

Premisa unei asemenea cereri este descrisă la alin. 1 al aceluiași articol, în sensul că, „în situația plasamentului în regim de urgență dispus de către directorul direcției generale de asistență socială și protecția copilului, aceasta este obligată să sesizeze instanța judecătorească în termen de 5 zile de la data la care a dispus această măsură”.

Așadar, plasamentul în regim de urgență, măsură specială de protecție a copilului prevăzută de art. 59 lit. b) din Legea nr. 272/2004, are caracter provizoriu, directorul direcției generale de asistență socială și protecția copilului fiind obligat să sesizeze în termen scurt instanța pentru a dispune fie înlocuirea acestei măsuri provizorii cu tutela sau cu plasamentul, fie reintegrarea copilului în familie.

În acest context, sesizarea instanței de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului, după ce directorul acesteia a instituit măsura plasamentului în regim de urgență, cu o cerere întemeiată pe art. 70 alin. 3 din Legea nr. 272/2004 conturează o cauză care intră, indiferent de care dintre variantele oferite de această prevedere legală este aleasă de către reclamant, în sfera cererilor „prevăzute de prezenta lege privind stabilirea măsurilor de protecție specială”, cereri care, potrivit art. 133 alin. 1 din Legea nr. 272/2004, „sunt de competența tribunalului de la domiciliul copilului”.

Nu se reține că cererea ar viza exclusiv sau în principal instituirea tutelei, în primul rând pentru că formularea de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului a cererii întemeiată pe art. 70 alin. 3 din Legea nr. 272/2004 ține de regimul juridic al plasamentului în regim de urgență – măsură specială de protecție a copilului, iar cauzele care

o privesc sunt de competența de primă instanță a tribunalului, potrivit art. 133 alin. 1 din aceeași lege.

În al doilea rând, această competență caracterizează, pentru simetrie și identitate de rațiune, nu numai cauzele în care se solicită instituirea unei măsuri de protecție specială, ci și cele în care se solicită încetarea ei.

În al treilea rând, fiind sesizată în condițiile art. 70 alin. 3 din Legea nr. 272/2004, instanța „va analiza motivele care au stat la baza măsurii adoptate de către direcția generală de asistență socială”, fiind evident că această analiză se face în cadrul unei cauze „prevăzute de prezenta lege privind stabilirea măsurilor de protecție specială”, la care se referă art. 133 alin. 1 când stabilește competența de primă instanță a tribunalului. În niciun caz o asemenea analiză nu poate fi făcută de judecătorie, ca instanță de tutelă, întrucât s-ar încălca art. 133 din Legea nr. 272/2004.

Instituirea tutelei în urma efectuării de către tribunalul sesizat a analizei prevăzute de art. 70 alin. 3 este doar una dintre posibilele consecințe ale acestei analize, fiind manifestă voința legiuitorului ca atât analiza motivelor care au stat la baza instituirii plasamentului în regim de urgență, cât și înlocuirea acestuia cu tutela sau cu plasamentul, ori reintegrarea în familie, să facă obiectul judecății în cadrul aceluiasi dosar, instrumentat de aceeași instanță.

Art. 70 alin. 3 din Legea nr. 272/2004 derogă așadar de la prevederile generale ale art. 119 alin. 1 C. civ., care consacră, pentru numirea tutorelui, competența instanței de tutelă, astfel că aceasta intră în competența tribunalului ori de câte ori este solicitată de direcția generală de asistență socială și protecția copilului în cadrul sesizării de înlocuire a plasamentului în regim de urgență cu tutela.

În consecință, în baza art. 136 alin. 1 și 2 raportat la art. 135 alin. 1 și 4 C. proc. civ., se va stabili competența de soluționare a cauzei în favoarea Tribunalului Constanța.”

Rezultă astfel o practică judiciară neunitară persistentă în timp și de durată, motiv pentru care solicităm pronunțarea unei decizii în interesul legii.

Anexăm hotărârile judecătorești citate.